

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/196/171/95

DYLEMATY BUDŻETU PAŃSTWA'96 - PODATKI OD DOCHODÓW OSOBISTYCH ORAZ EMERYTURY I RENTY

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD'95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Jednym z najważniejszych problemów, przed jakimi stoi obecnie rząd, jest opracowanie budżetu państwa na rok 1996. W tym kontekście istotne są zarówno przewidywane wydatki, jak i dochody państwa. Znaczącym źródłem pieniędzy w budżecie są podatki od dochodów osobistych. Od ich wysokości, czyli zarówno skali podatkowej, jak i systemu ulg, zależy w dużej mierze to, ile pieniędzy będzie miał rząd w przyszłym roku na realizację swoich finansowych zobowiązań.

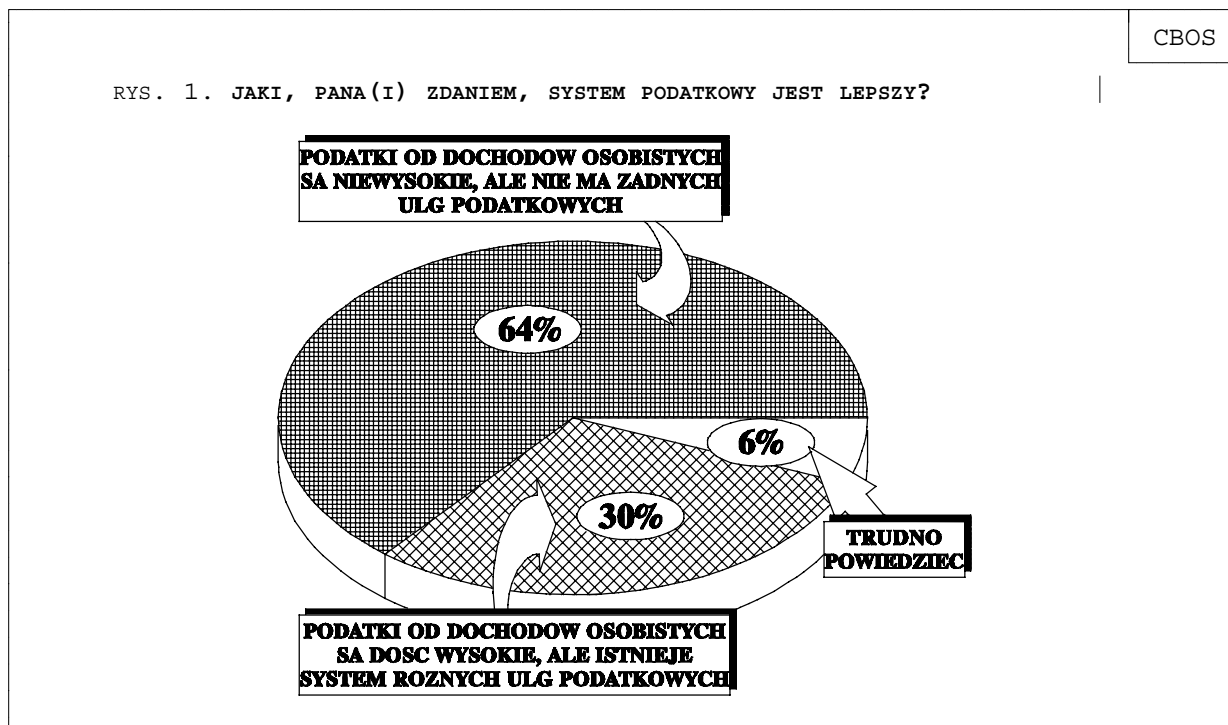
Jednym z najpoważniejszych wydatków państwa są emerytury i renty. W badaniu przeprowadzonym pod koniec pierwszej dekady października¹ poruszyliśmy niektóre kwestie dotyczące podatków od dochodów osobistych oraz przyszłorocznej rewaloryzacji rent i emerytur.

Podatki od dochodów osobistych - preferowane ulgi i skala podatkowa

Obecnie obowiązujące przepisy dotyczące podatków od dochodów osobistych zawierają system ulg podatkowych, czyli stwarzają podatnikom możliwość odpisywania niektórych wydatków od dochodu podlegającego opodatkowaniu.

Badanym przedstawiono do wyboru dwie propozycje dotyczące systemu podatkowego: 1) podatki od dochodów osobistych są niewysokie, ale nie ma żadnych ulg podatkowych oraz 2) podatki od dochodów osobistych są dość wysokie, jednak "łagodzone" przez różnego rodzaju ulgi podatkowe. Okazało się, że niemal dwie trzecie społeczeństwa preferuje taki system podatkowy, w którym podatki od dochodów osobistych byłyby niewysokie, ale nie istniałyby żadne ulgi podatkowe. Natomiast niespełna jedna trzecia ankietowanych optuje za drugim z przedstawionych wariantów.

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (65) zrealizowano w dniach 6-10 października '95 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1126).

Za systemem podatkowym przewidującym dość wysokie podatki, ale jednocześnie różnego rodzaju ulgi nieco częściej niż pozostali opowiadają się pracownicy fizyczno-umysłowi, prywatni przedsiębiorcy, robotnicy, a także respondenci osiągający niższe dochody (do 199 złotych miesięcznie na osobę w rodzinie)².

Tuż przed uchwaleniem przez Sejm ustawy podatkowej na rok 1996 badanych prosiliśmy o wskazanie trzech rodzajów wydatków, które powinny być odpisywane od dochodu podlegającego opodatkowaniu. Spośród różnych ulg podatkowych, które oferuje obecny system podatkowy oraz projektów nowych zniżek proponowanych przez różne środowiska, najczęściej wskazywali oni koszty związane z remontem domu lub mieszkania oraz zakupem bądź budową domu lub mieszkania. Na następnych pozycjach (według liczby wskazań) znalazły się opłaty za naukę dzieci i - przewidywane w nowej ustawie - wydatki poniesione na leczenie w prywatnej służbie zdrowia.

² Por. tabele aneksowe.

Dotychczasowe przepisy podatkowe przewidywały możliwość odpisywania sobie od dochodu podlegającego opodatkowaniu niektórych wydatków. Różne środowiska proponują wprowadzenie nowych ulg podatkowych. Jakie wydatki, Pana(i) zdaniem, powinny być odpisywane od dochodu podlegającego opodatkowaniu? Z jakich powodów, Pana(i) zdaniem, powinno się płacić niższe podatki? Proszę wybrać najwyżej trzy możliwości.

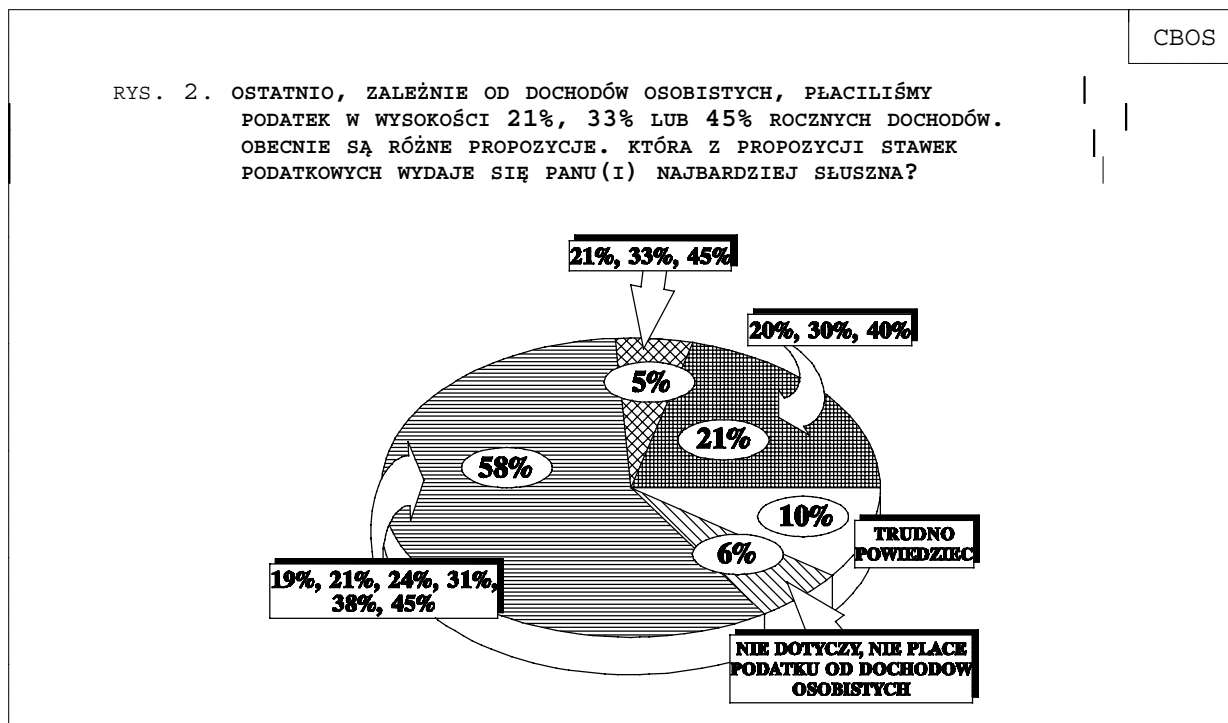
Remont mieszkania, domu	43%
Budowa, zakup domu lub mieszkania	39%
Opłaty za naukę dzieci	35%
Leczenie w prywatnej służbie zdrowia	35%
Zakup sprzętu dla inwalidów	29%
Darowizny dla szpitali, domów dziecka, domów opieki społecznej i tym podobnych instytucji	28%
Podnoszenie kwalifikacji, doksztalcanie	20%
Dodatkowe ubezpieczenie emerytalne	14%
Posiadanie nieletnich dzieci	8%
Zakup książek, czasopism, komputera i innych przedmiotów lub materiałów potrzebnych do pracy zawodowej	7%
Darowizny, ofiary dla kościołów, organizacji religijnych	4%
Zakup obligacji skarbu państwa	2%
Finansowe wspieranie partii politycznych	1%
Trudno powiedzieć	9%

We wszystkich grupach społeczno-demograficznych opinie w tej kwestii są podobne, tzn. nie ma zasadniczych różnic w wyznaczanych przez nie hierarchiach ulg. Można jednak zauważyć pewne zróżnicowanie preferencji w tej sprawie. Na przykład odpis od podatku ze względu na posiadanie dzieci oraz opłaty za ich kształcenie częściej niż inni wskazują osoby w wieku 25-44 lata (odpowiednio: 11-13% i 39%-45%), a więc mający zapewne nieletnie dzieci. Ulgi związane z budową domu lub mieszkania najczęściej wybierają prawdopodobnie ci, którzy są najbardziej zainteresowani: badani w wieku 25-34 lata (nieco starsi ankietowani częściej natomiast wskazują ulgi remontowe), a także mieszkańcy wsi (odpowiednio: 49% i 47%). Odpisy ze względu na zakup książek, czasopism, komputera i innych przedmiotów lub materiałów potrzebnych do pracy zawodowej najczęściej wskazują uczniowie i studenci (26%) oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (17%), osoby z wyższym wykształceniem (16%).

Projektowana na rok przyszły ulga na leczenie w prywatnej służbie zdrowia spotkała się z największym poparciem wśród rencistów (44%), rolników i robotników niewykwalifikowanych (po 43%)³.

Od czasu wprowadzenia w życie ustawy z 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych⁴ płaciliśmy podatki według skali 20, 30 i 40%, a później - 21, 33 i 45%. Natomiast w roku 1996 najprawdopodobniej obowiązywać będzie sześciostopniowa skala podatkowa (19, 21, 24, 31, 38, 45%).

Ankietowani wybierając spośród trzech skal podatkowych⁵ najczęściej wskazywali - jako ich zdaniem słuszną - sześciostopniową (19, 21, 24, 31, 38 i 45%), proponowaną na przyszły rok. Co piąty badany poparł natomiast trzystopniową skalę - 20, 30 i 40%. Najmniejszą akceptację respondentów zyskała skala obecnie obowiązująca - 21, 33 i 45%.

³ Por. tabele aneksowe.

⁴ Dziennik Ustaw 1993, nr 90, poz. 416, tekst jednolity.

⁵ Pytanie zadano na zlecenie *Rzeczpospolitej*.

Różnice w poglądach między poszczególnymi grupami badanych nie są duże - we wszystkich środowiskach najlepiej przyjmowana jest skala sześciostopniowa. Szczególnie silnie popierają ją osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek (76%) oraz pracownicy fizyczno-umysłowi (74%).

Akceptacja nowej skali podatkowej najprawdopodobniej wiąże się przede wszystkim z poparciem dla obniżenia najniższej stawki podatku (do 19%), na co wskazywać może m.in. większa jej aprobatą wśród grup o niższych dochodach.

Warto także zauważyć ponadprzeciętne poparcie dla trzystopniowej skali 20, 30 i 40% wśród pracowników umysłowych niższego szczebla (32% wskazań), robotników wykwalifikowanych (29%), przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji (26%)⁶, a także wśród osób o dochodach *per capita* powyżej 325 złotych miesięcznie (29%) oraz dobrze oceniających swoje warunki materialne (28%).

Należy także zwrócić uwagę na zróżnicowanie opinii badanych, którzy w następnych wyborach do Sejmu i Senatu poparliby jedną z partii reprezentowanych obecnie w parlamencie (tab. 1). Nową skalę podatkową popierają w podobnym stopniu elektoraty wszystkich partii mających swoich przedstawicieli w Sejmie, zarazem jest ona wśród nich najpopularniejsza. Jednocześnie warto zauważyć, że przywrócenie obowiązującej początkowo skali 20, 30 i 40% najbardziej poparliby zwolennicy Konfederacji Polski Niepodległej, Unii Wolności i Bezpartyjnego Bloku Wspierania Reform.

⁶ V Cramera równe 0.34.

Tabela 1

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Która z propozycji stawek podatkowych wydaje się Panu(i) najbardziej słuszna?				
	20%, 30%, 40%	21%, 33%, 45%	19%, 21%, 24%, 31%, 38%, 45%	Trudno powiedzieć	Nie dotyczy, nie płacę podatku od dochodów osobistych
Sojusz Lewicy Demokratycznej	24	5	62	5	4
Polskie Stronnictwo Ludowe	15	7	55	12	12
Unia Pracy	21	6	62	5	5
Unia Wolności	27	5	60	4	4
Bezpartyjny Blok Wspierania Reform	27	5	59	5	4
Konfederacja Polski Niepodległej	32	11	58	-	-

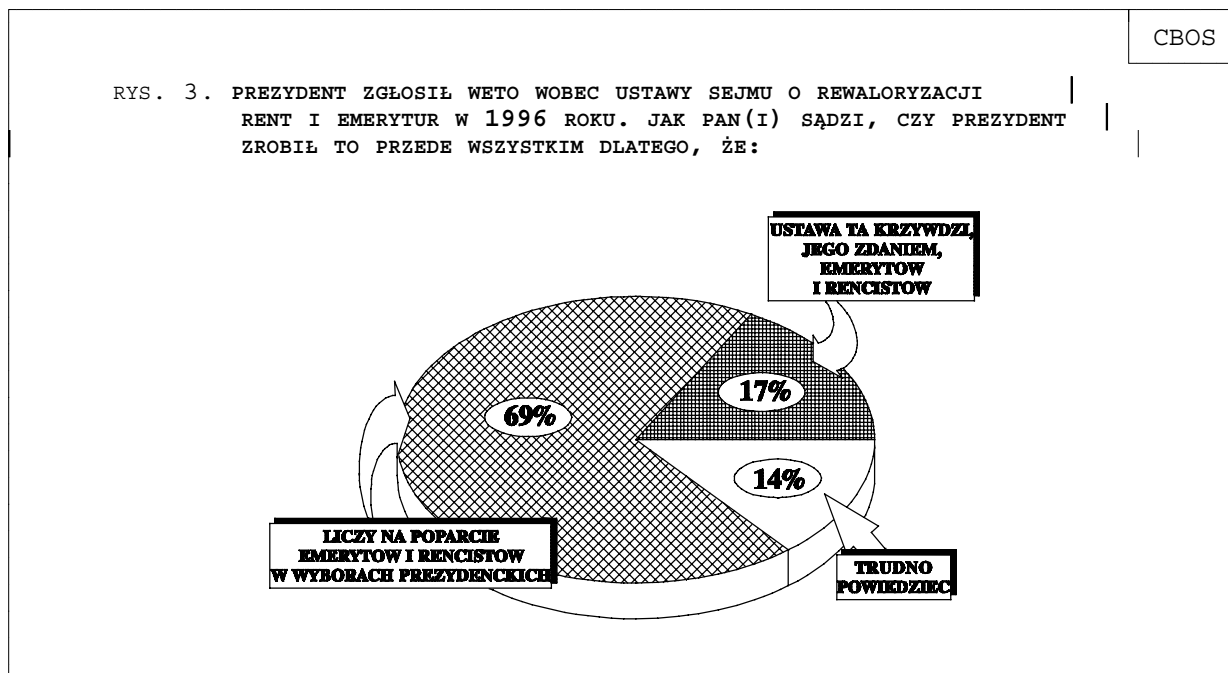
Spośród zwolenników pozostałych ugrupowań politycznych poparciem pierwotnie obowiązującej skali 20, 30 i 40% wyróżniają się (bardzo nieliczni) sympatycy Unii Polityki Realnej (72%). Poglądy na tę kwestię potencjalnego elektoratu NSZZ "Solidarność", największego ze wszystkich ugrupowań pozaparlamentarnych, są zbliżone (20, 30, 40%"- **28% wskazań**; "21, 33, 45%"- **5%**; "19, 21, 24, 31, 38, 45%"- **61%**) do opinii zwolenników Unii Wolności.

Emerytury i renty - rewaloryzacja i stosunek do prezydenckiego weta

W połowie września Sejm znowelizował (według rządowego projektu) ustawę o rewaloryzacji rent i emerytur w przyszłym roku. Przewiduje ona rewaloryzację tych świadczeń w wysokości 2,5% powyżej poziomu inflacji. Nowelizację tej ustawy przyjął bez poprawek Senat, natomiast 28 września została ona zawetowana przez prezydenta.

Większość ankietowanych jest zdania, iż prezydent zgłosił weto wobec ustawy o rewaloryzacji rent i emerytur w 1996 roku, gdyż liczy na poparcie emerytów i rencistów w wyborach prezydenckich. Opinia taka przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych.

Pogląd, iż Lech Wałęsa zrobił to przede wszystkim dlatego, że - jego zdaniem - ustawa ta krzywdzi emerytów i rencistów, podziela niespełna jedna piąta badanych.

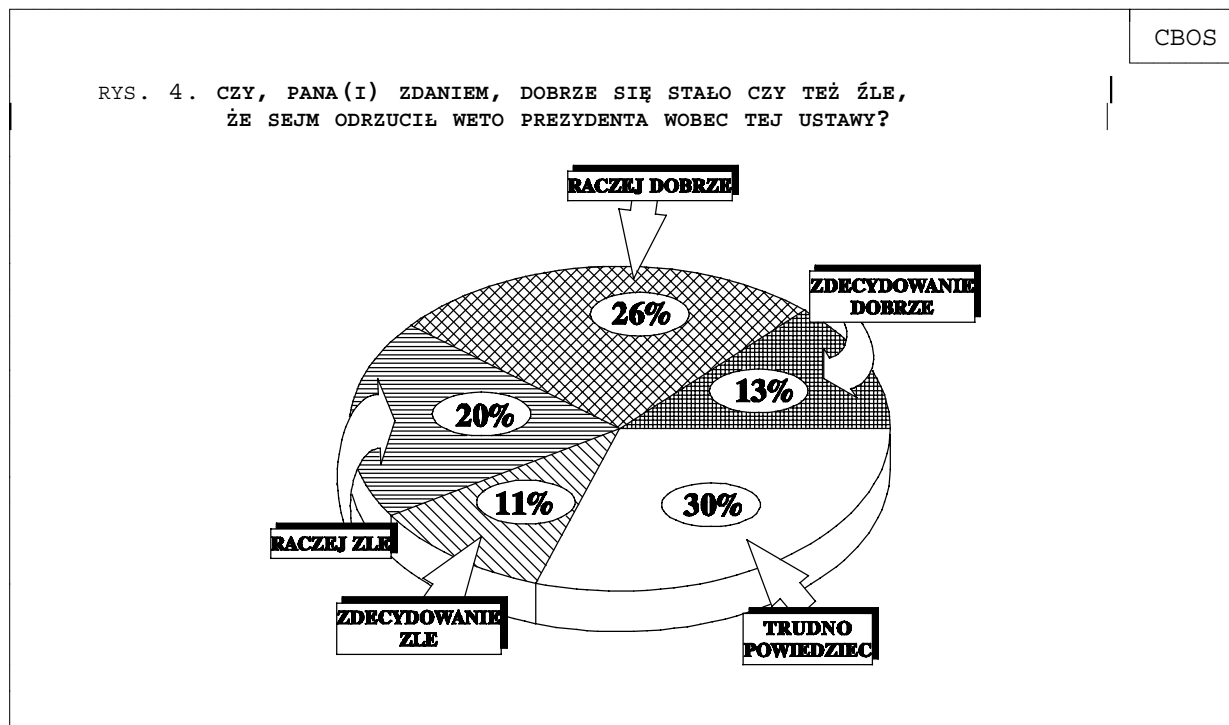
Opinie respondentów o motywach, jakimi kierował się Lech Wałęsa wetując ustawę o rewaloryzacji rent i emerytur, związane są z deklarowaną przez nich orientacją polityczną. Prawie co trzeci badany identyfikujący się z prawicą jest zdania, że weto prezydenta wynika z jego przekonania, iż ustawa ta krzywdzi emerytów i rencistów (30%). Zwolennicy lewicy częściej niż pozostali twierdzą, że posunięcie to ma związek z wyborami prezydenckimi (90%).

Warto także zauważyć, że weto prezydenta nieco lepiej odbierane jest przez samych emerytów i rencistów niż ogół społeczeństwa.

Pozytywny stosunek do prezydenckiego weta mają najczęściej potencjalni wyborcy Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego (54%) oraz NSZZ "Solidarność" (47%). Natomiast chęć powiększenia elektoratu najczęściej przypisują Lechowi Wałęsie osoby zamierzające w przyszłych wyborach parlamentarnych oddać głos na Sojusz Lewicy Demokratycznej (93%).

Po odrzuceniu przez Sejm (29 września) prezydenckiego weta w sprawie waloryzacji rent i emerytur, Lech Wałęsa zaskarżył tę ustawę (6 października) do Trybunału Konstytucyjnego.

Poglądy ankietowanych w kwestii odrzucenia przez Sejm prezydenckiego weta są podzielone. Prawie dwie piąte respondentów wyraża opinię, iż dobrze się stało, że Sejm odrzucił weto Lecha Wałęsy. Przeciwnego zdania jest natomiast niespełna jedna trzecia badanych. Równie liczna grupa nie potrafi zająć stanowiska w tej sprawie.

Opinie w tej kwestii silnie wiążą się z orientacją polityczną respondentów. Odrzucenie przez Sejm prezydenckiego weta w sprawie rewaloryzacji rent i emerytur popiera zdecydowana większość badanych identyfikujących się z lewą stroną sceny politycznej (63%) oraz potencjalni wyborcy SLD (68%). Natomiast negatywnie ocenia je prawie połowa zwolenników prawicy (48%), osoby zamierzające w następnych wyborach parlamentarnych poprzeć ZChN (68%) i NSZZ "Solidarność" (64%), a ponadto - co warto podkreślić - prawie dwie piąte emerytów (38%).

W porównaniu z wrześniem⁷ nie zmieniły się społeczne preferencje co do zasad okresowej waloryzacji emerytur i rent (tab. 2). Większość badanych twierdzi, iż powinna ona

⁷ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (64), 1-4 września '95, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1150). Przeprowadzone na zlecenie Biura Prasowego Rządu, finansowane z funduszy pochodzących z pomocy Komisji Europejskich dla Polski.

zależać od wzrostu zarówno przeciętnej płacy, jak i cen. Za cenową waloryzacją opowiada się nieco ponad jedna czwarta badanych, natomiast prawie co siódmy respondent popiera uzależnienie waloryzacji od wzrostu przeciętnej płacy. Poglądy w tej kwestii są podobne we wszystkich grupach społeczno-demograficznych.

Tabela 2

w procentach

Od czego, Pana(i) zdaniem, powinna zależeć okresowa waloryzacja emerytur i rent, tzn. ich wzrost, czy:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	wrzesień '95	październik '95
- od wzrostu przeciętnej płacy w kraju (w gospodarce)	12	15
- od wzrostu cen (inflacji)	24	27
- zarówno od wzrostu przeciętnej płacy, jak i od wzrostu cen	58	54
Trudno powiedzieć	6	4

Wydaje się, iż dominująca wśród badanych opinia o konieczności waloryzowania emerytur i rent według cenowo-płacowej formuły odzwierciedla w znacznej mierze brak sprecyzowanych i przemyślanych poglądów. Prawdopodobnie jest to asekuracja, wynikająca z braku wiedzy, która opcja może okazać się korzystniejsza, stąd postulat, aby uwzględniać oba wskaźniki.

★

★ ★

Mimo że prawie dwie trzecie respondentów opowiedziało się za niskimi podatkami i - związanym z tym - brakiem ulg podatkowych, większość wskazała wydatki, które powinny być objęte takimi ulgami.

Największe poparcie społeczeństwa zyskał mieszany (cenowo-płacowy) wariant rewaloryzacji rent i emerytur. Prezydenckie weto w sprawie rewaloryzacji nie znalazło zrozumienia społecznego.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Jaki, Pana(i) zdaniem, system podatkowy jest lepszy?
 1 - Podatki od dochodów osobistych są niewysokie, ale nie ma żadnych ulg podatkowych; 2 - Podatki od dochodów osobistych są dość wysokie, ale istnieje system różnych ulg podatkowych (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	64	30	6	1121
Płeć				
Mężczyźni	67	30	3	530
Kobiety	61	30	9	591
Wiek				
do 24 lat	63	33	4	153
25-34	64	29	6	202
35-44	62	36	2	249
45-54	66	29	4	184
55-64	64	30	6	151
65 lat i więcej	64	20	16	182
Miejsce zamieszkania				
Wieś	65	27	8	404
Miasto do 20 tys.	56	40	4	144
od 21 do 100 tys.	61	31	8	211
101-500 tys.	69	28	3	227
501 tys.i więcej mieszk.	65	29	6	135
Region				
Północny	58	32	10	115
Zachodni	61	37	2	140
Środkowozachodni	65	30	4	173
Środkowy	61	27	12	206
Wschodni	65	31	4	144
Południowo-wschodni	68	24	8	167
Południowo-zachodni	66	32	3	178
Wykształcenie				
Podstawowe	62	27	11	404
Zasadnicze zawodowe	62	35	3	303
Średnie	66	30	4	336
Wyższe	72	28	1	79
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	65	33	1	68
Prac.umysł.niż.szczębla	76	20	4	106
Pracownicy fiz.- umysł.	57	43	0	61
Robotnicy wykwalifikowani	61	34	5	134
Robotnicy niewykwalifik.	62	37	1	67
Rolnicy	66	27	7	64
Prywatni przedsiębiorcy	62	38	0	39
Bierni zawodowo				
Renciści	59	32	9	139
Emeryci	65	23	12	217
Uczniowie i studenci	62	33	5	54
Bezrobotni	58	32	10	100
Gospodynie domowe i inni	69	29	3	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	68	28	4	119
Sektor państwowy	64	35	1	158
Sektor prywatny	65	33	2	192
Spółdzielczość	86	7	6	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	58	34	9	191
125 - 199	57	34	9	158
200 - 274	67	27	6	313
275 - 324	67	27	5	153
325 i powyżej	68	29	3	244
Ocena własnych war. mater.				
Złe	60	32	8	385
Średnie	67	26	7	520
Dobre	61	37	2	216
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	72	23	5	64
Raz w tygodniu	63	30	6	641
Kilka razy w roku	60	33	7	318
W ogóle nie uczestniczy	74	22	4	97
Poglądy polityczne				
Lewica	68	30	3	177
Centrum	67	29	4	293
Prawica	62	34	4	348
Trudno powiedzieć	60	26	13	302

Tabela 2. Dotychczasowe przepisy podatkowe przewidywały możliwość odpisywania sobie od dochodu podlegającego opodatkowaniu niektórych wydatków. Różne środowiska proponują wprowadzenie nowych ulg podatkowych. Jakiego Pana(i) zdaniem, powinny być odpisywane od dochodu podlegającego opodatkowaniu? Z jakich powodów, Pana(i) zdaniem, powinno się płacić niższe podatki? Proszę wybrać najwyżej trzy możliwości: 1 - Budowa, zakup domu lub mieszkania; 2 - Opłaty za naukę dzieci; 3 - Leczenie w prywatnej służbie zdrowia; 4 - Finansowe wspieranie partii politycznych; 5 - Remont mieszkania, domu; 6 - Podnoszenie kwalifikacji, dokształcanie; 7 - Zakup książek, czasopism, komputera i innych przedmiotów lub materiałów potrzebnych do pracy zawodowej; 8 - Zakup sprzętu dla inwalidów (%)

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	40	35	35	1	43	20	7	29
Płeć								
Mężczyźni	46	35	32	1	44	22	7	29
Kobiety	33	35	37	1	43	18	7	28
Wiek								
do 24 lat	41	37	23	1	38	31	14	37
25-34	49	39	37	0	40	29	5	27
35-44	38	45	34	2	48	19	8	22
45-54	43	34	38	0	53	13	6	25
55-64	37	27	36	1	50	16	2	33
65 lat i więcej	27	24	37	0	31	12	5	31
Miejsce zamieszkania								
Wieś	47	34	36	1	38	18	4	28
Miasto do 20 tys.	33	31	34	1	55	15	7	26
od 21 do 100 tys.	37	43	36	0	46	19	7	28
101-500 tys.	34	34	33	1	44	24	9	34
501 tys. i więcej mieszk.	39	34	31	2	45	27	10	25
Region								
Północny	30	39	32	3	46	14	9	30
Zachodni	40	41	26	0	45	23	8	24
Środkowozachodni	37	38	32	0	55	19	6	34
Środkowy	35	39	33	1	32	24	8	21
Wschodni	54	19	40	1	23	20	7	35
Południowo-wschodni	41	33	40	2	46	18	5	31
Południowo-zachodni	40	35	39	0	55	20	6	28
Wykształcenie								
Podstawowe	34	29	35	1	38	15	6	28
Zasadnicze zawodowe	38	39	37	1	52	19	6	28
Średnie	46	37	34	1	34	22	6	31
Wyższe	46	41	26	0	38	41	16	26
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	45	37	34	0	41	35	17	28
Prac. umysł. niż. szczebla	47	39	37	1	49	23	5	37
Pracownicy fiz. - umysł.	60	41	35	4	38	7	29	29
Robotnicy wykwalifikowani	39	40	36	1	59	18	5	21
Robotnicy niewykwalifik.	48	40	43	2	41	15	6	33
Rolnicy	27	27	23	2	29	24	3	27
Prywatni przedsiębiorcy	42	37	23	0	48	29	8	23
Bierni zawodowo								
Renciści	36	32	44	1	32	13	2	29
Emeryci	30	25	34	0	45	14	5	33
Uczniowie i studenci	37	43	14	0	18	44	26	37
Bezrobotni	32	38	24	1	46	23	9	24
Gospodynie domowe i inni	33	39	36	0	54	15	4	23
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	44	45	33	0	51	20	14	28
Sektor państwowy	46	35	38	1	46	29	4	29
Sektor prywatny	45	42	35	1	48	20	6	28
Spółdzielczość	66	13	28	7	35	13	0	18
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 125 zł	33	33	36	1	43	14	5	31
125 - 199	43	33	27	2	42	16	7	25
200 - 274	41	35	34	0	45	21	4	27
275 - 324	40	35	42	1	39	27	6	27
325 i powyżej	39	37	34	1	45	20	10	34
Ocena własnych war. mater.								
Złe	35	32	34	0	46	19	4	25
Średnie	42	38	33	1	43	19	8	30
Dobre	42	34	40	1	40	24	8	33
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	42	31	31	0	47	16	11	30
Raz w tygodniu	40	34	34	1	43	18	6	28
Kilka razy w roku	40	39	39	1	45	22	5	27
W ogóle nie uczestniczy	35	33	32	0	38	29	11	35
Poglądy polityczne								
Lewica	42	36	36	0	39	28	8	38
Centrum	42	40	39	1	45	24	6	26
Prawica	42	36	34	1	47	18	7	28
Trudno powiedzieć	33	28	31	0	40	14	7	26

Tabela 2 cd. 9 - Darowizny, ofiary dla kościołów, organizacji religijnych; 10 - Darowizny dla szpitali, domów dziecka, domów opieki społecznej i tym podobnych instytucji; 11 - Posiadanie nieletnich dzieci; 12 - Zakup obligacji skarbu państwa; 13 - Dodatkowe ubezpieczenie emerytalne (%)

	9	10	11	12	13	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	28	8	2	14	9	1123
Płeć							
Mężczyźni	4	29	7	3	15	6	533
Kobiety	3	26	9	1	13	11	591
Wiek							
do 24 lat	3	29	5	4	16	5	153
25-34	2	24	11	2	9	5	202
35-44	3	30	13	3	14	5	249
45-54	6	30	6	3	15	5	184
55-64	2	28	4	2	16	11	153
65 lat i więcej	6	25	7	0	13	23	182
Miejsce zamieszkania							
Wieś	3	25	8	2	12	11	406
Miasto do 20 tys.	4	28	13	2	9	12	144
od 21 do 100 tys.	3	31	5	0	10	10	210
101-500 tys.	5	29	9	3	19	4	227
501 tys. i więcej mieszk.	2	28	8	6	19	5	135
Region							
Północny	3	38	2	1	17	10	115
Zachodni	4	32	7	4	14	8	141
Środkowo-zachodni	3	32	10	1	22	2	174
Środkowy	3	33	3	3	10	17	206
Wschodni	4	20	11	2	14	12	143
Południowo-wschodni	3	23	10	1	9	10	167
Południowo-zachodni	6	27	15	3	12	2	178
Wykształcenie							
Podstawowe	4	25	8	1	15	16	406
Zasadnicze zawodowe	4	30	9	4	17	4	303
Średnie	2	29	9	2	11	6	336
Wyższe	4	31	5	3	9	4	79
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	2	30	7	2	10	4	68
Prac.umysł.niż.szczebla	1	29	7	2	5	4	106
Pracownicy fiz.- umysł.	4	25	8	1	10	4	61
Robotnicy wykwalifikowani	4	22	10	2	19	6	134
Robotnicy niewykwalifik.	9	19	16	2	10	5	67
Rolnicy	3	23	20	4	13	3	64
Prywatni przedsiębiorcy	0	48	5	7	21	3	39
Bierni zawodowo							
Renciści	4	23	4	2	18	15	139
Emeryci	4	30	7	1	13	16	219
Uczniowie i studenci	2	33	3	6	15	4	54
Bezrobotni	2	38	4	2	13	13	100
Gospodynie domowe i inni	4	23	13	2	18	4	70
Pracujący poza rolnictwem							
Sfera budżetowa	3	30	8	1	5	5	119
Sektor państwowy	4	24	13	3	12	3	158
Sektor prywatny	2	30	9	2	16	4	192
Spółdzielczość	4	24	6	0	20	20	20
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 125 zł	3	28	13	1	13	11	193
125 - 199	4	31	10	4	16	8	158
200 - 274	4	26	7	2	14	11	314
275 - 324	4	23	11	2	14	4	153
325 i powyżej	3	31	5	2	13	7	243
Ocena własnych war. mater.							
Złe	4	27	10	2	14	12	385
Średnie	3	27	8	3	15	7	523
Dobre	3	29	7	2	11	6	215
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	8	21	8	2	11	9	65
Raz w tygodniu	3	28	8	2	14	11	643
Kilka razy w roku	2	29	10	1	15	6	318
W ogóle nie uczestniczy	7	31	7	8	7	5	98
Poglądy polityczne							
Lewica	2	30	12	1	11	2	178
Centrum	3	28	9	2	16	4	293
Prawica	6	29	6	2	13	7	349
Trudno powiedzieć	2	25	8	2	13	19	302

Tabela 3. Ostatnio, zależnie od dochodów osobistych, płaciliśmy podatek w wysokości 21%, 33% lub 45% rocznych dochodów. Obecnie są różne propozycje. Która z propozycji zamieszczonych na karcie wydaje się Panu(i) najbardziej słuszna? 9 - Nie dotyczy, nie płacę podatku od dochodów osobistych

(%)

	20%, 30%, 40%	21%, 33%, 45%	19%, 21%, 24%, 31%, 38%, 45%	Trudno powiedzieć	9	Liczba osób
Ogółem	21	5	58	10	6	1125
Płeć						
Mężczyźni	20	6	62	6	6	533
Kobiety	22	4	54	13	7	593
Wiek						
do 24 lat	26	4	52	4	14	153
25-34	19	6	64	5	5	202
35-44	27	5	57	5	6	249
45-54	21	8	58	9	4	184
55-64	19	3	61	11	6	153
65 lat i więcej	12	5	55	24	4	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	14	3	56	14	13	406
Miasto do 20 tys.	21	9	57	12	2	145
od 21 do 100 tys.	25	6	63	6	0	211
101-500 tys.	26	7	55	8	4	228
501 tys.i więcej mieszk.	27	5	62	2	4	135
Region						
Północny	22	12	51	11	4	115
Zachodni	17	2	71	7	4	141
Środkowozachodni	17	4	65	7	7	174
Środkowy	22	2	61	7	4	206
Wschodni	17	6	61	9	13	144
Południowo-wschodni	21	2	54	17	7	167
Południowo-zachodni	29	8	48	9	6	178
Wykształcenie						
Podstawowe	15	5	52	18	10	407
Zasadnicze zawodowe	20	6	62	5	6	303
Średnie	27	4	61	5	3	337
Wyższe	27	10	60	4	0	79
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	26	6	64	4	0	68
Prac.umysł.niż.szczębla	32	4	58	6	0	106
Pracownicy fiz.- umysł.	19	7	74	0	0	61
Robotnicy wykwalifikowani	29	4	60	7	0	134
Robotnicy niewykwalifik.	18	15	62	5	0	67
Rolnicy	14	2	27	14	42	64
Prywatni przedsiębiorcy	18	6	76	0	0	40
Bierni zawodowo						
Renciści	13	6	58	21	2	139
Emeryci	18	4	60	16	1	219
Uczniowie i studenci	21	7	40	4	27	54
Bezrobotni	16	3	64	4	12	100
Gospodynie domowe i inni	28	5	45	8	15	70
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	23	8	66	4	0	119
Sektor państwowy	27	5	62	6	1	158
Sektor prywatny	24	5	66	5	0	193
Spółdzielczość	44	8	44	3	0	20
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	11	4	52	16	18	193
125 - 199	20	7	58	9	6	159
200 - 274	20	5	62	9	4	314
275 - 324	24	6	59	8	3	153
325 i powyżej	29	6	55	6	3	244
Ocena własnych war. mater.						
Złe	15	5	59	14	7	386
Średnie	22	5	58	8	7	523
Dobre	28	6	56	5	4	216
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	28	4	49	16	3	65
Raz w tygodniu	19	3	60	11	7	644
Kilka razy w roku	24	6	56	8	6	318
W ogóle nie uczestniczy	23	15	54	4	4	98
Poglądy polityczne						
Lewica	21	9	58	6	6	178
Centrum	22	5	61	4	7	293
Prawica	26	5	60	6	3	349
Trudno powiedzieć	14	4	53	21	9	303

Tabela 4. Prezydent zgłosił weto wobec ustawy Sejmu o rewaloryzacji rent i emerytur w 1996 roku. Jak Pan(i) sądzi, czy prezydent zrobił to przede wszystkim dlatego, że: 1 - ustawa ta krzywdzi, jego zdaniem, emerytów i rencistów; 2 - liczy na poparcie emerytów i rencistów w wyborach prezydenckich

			(%)	
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	69	14	1124
Płeć				
Mężczyźni	16	75	9	533
Kobiety	18	64	18	591
Wiek				
do 24 lat	12	71	17	153
25-34	13	77	10	202
35-44	16	73	11	249
45-54	16	73	11	184
55-64	24	66	11	152
65 lat i więcej	23	52	25	182
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	66	14	406
Miasto do 20 tys.	15	66	18	145
od 21 do 100 tys.	13	74	13	211
101-500 tys.	15	76	9	227
501 tys. i więcej mieszk.	20	63	17	134
Region				
Północny	14	75	11	115
Zachodni	11	75	14	141
Środkowozachodni	15	75	9	174
Środkowy	20	67	14	206
Wschodni	17	63	20	144
Południowo-wschodni	18	67	15	166
Południowo-zachodni	22	66	13	178
Wykształcenie				
Podstawowe	21	60	19	407
Zasadnicze zawodowe	16	74	10	303
Średnie	15	74	11	337
Wyższe	9	79	11	78
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	76	9	68
Prac.umysł.niż.szczebła	7	82	11	106
Pracownicy fiz.- umysł.	15	78	7	61
Robotnicy wykwalifikowani	19	74	8	134
Robotnicy niewykwalifik.	13	76	11	67
Rolnicy	9	84	7	64
Prywatni przedsiębiorcy	31	55	13	40
Bierni zawodowo				
Renciści	22	56	22	138
Emeryci	23	61	16	219
Uczniowie i studenci	3	80	17	54
Bezrobotni	19	70	11	100
Gospodynie domowe i inni	13	61	27	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	11	82	7	119
Sektor państwowy	16	75	10	158
Sektor prywatny	19	69	12	193
Spółdzielczość	17	83	0	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	21	65	15	193
125 - 199	13	74	13	159
200 - 274	15	70	15	314
275 - 324	18	66	16	153
325 i powyżej	18	73	9	243
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	69	16	386
Średnie	19	69	13	522
Dobre	16	72	12	216
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	39	46	15	65
Raz w tygodniu	20	66	14	643
Kilka razy w roku	11	76	14	318
W ogóle nie uczestniczy	4	87	8	97
Poglądy polityczne				
Lewica	4	90	6	178
Centrum	10	81	9	293
Prawica	30	58	12	348
Trudno powiedzieć	17	59	24	303

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, dobrze się stało czy też źle, że Sejm odrzucił weto prezydenta wobec tej ustawy?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	39	31	30	1125
Płeć				
Mężczyźni	45	30	24	533
Kobiety	33	31	36	592
Wiek				
do 24 lat	35	26	38	153
25-34	44	29	28	202
35-44	44	29	27	249
45-54	48	30	23	184
55-64	34	39	27	153
65 lat i więcej	25	32	42	182
Miejsce zamieszkania				
Wieś	37	30	32	406
Miasto do 20 tys.	45	22	34	145
od 21 do 100 tys.	42	27	31	211
101-500 tys.	34	38	28	227
501 tys.i więcej mieszk.	43	32	25	135
Region				
Północny	40	41	19	115
Zachodni	50	19	31	141
Środkowozachodni	47	31	22	174
Środkowy	34	35	31	206
Wschodni	37	27	37	144
Południowo-wschodni	37	27	36	167
Południowo-zachodni	32	33	34	178
Wykształcenie				
Podstawowe	31	31	38	407
Zasadnicze zawodowe	42	32	26	303
Średnie	45	28	27	337
Wyższe	45	33	22	79
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	39	36	25	68
Prac.umysł.niż.szczębla	55	25	20	106
Pracownicy fiz.- umysł.	39	37	24	61
Robotnicy wykwalifikowani	47	31	22	134
Robotnicy niewykwalifik.	42	31	27	67
Rolnicy	43	22	36	64
Prywatni przedsiębiorcy	40	35	24	40
Bierni zawodowo				
Renciści	29	30	41	139
Emeryci	35	38	28	219
Uczniowie i studenci	53	11	36	54
Bezrobotni	33	29	38	100
Gospodynie domowe i inni	26	28	46	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	53	25	21	119
Sektor państwowy	44	35	21	158
Sektor prywatny	39	34	27	193
Spółdzielczość	54	29	17	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	33	36	32	193
125 - 199	41	30	29	159
200 - 274	43	26	32	314
275 - 324	36	28	36	153
325 i powyżej	40	36	24	244
Ocena własnych war. mater.				
Źle	38	28	33	386
Średnie	40	33	28	523
Dobre	39	29	32	216
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	54	20	65
Raz w tygodniu	35	33	32	643
Kilka razy w roku	45	25	30	318
W ogóle nie uczestniczy	57	16	27	98
Poglądy polityczne				
Lewica	63	22	15	178
Centrum	46	25	29	203
Prawica	28	48	24	349
Trudno powiedzieć	30	21	49	303

Tabela 6. Od czego, Pana(i) zdaniem, powinna zależeć okresowa waloryzacja emerytur i rent, tzn. ich wzrost, czy: 1 - od wzrostu przeciętnej płacy w kraju (w gospodarce); 2 - od wzrostu cen (inflacji); 3 - zarówno od wzrostu przeciętnej płacy, jak i wzrostu cen

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	27	54	4	1125
Płeć					
Mężczyźni	17	30	50	4	533
Kobiety	13	24	58	5	592
Wiek					
do 24 lat	14	25	55	6	153
25-34	14	25	59	2	202
35-44	14	27	54	4	249
45-54	15	30	50	5	184
55-64	20	23	57	1	153
65 lat i więcej	13	29	50	9	182
Miejsce zamieszkania					
Wieś	12	32	53	3	406
Miasto do 20 tys.	13	26	53	8	145
od 21 do 100 tys.	20	26	50	4	211
101-500 tys.	17	21	59	3	227
501 tys. i więcej mieszk.	13	23	57	7	135
Region					
Północny	14	30	52	5	115
Zachodni	18	20	57	6	141
Środkowozachodni	12	23	56	3	174
Środkowy	12	28	56	4	206
Wschodni	10	32	55	3	144
Południowo-wschodni	13	28	56	3	167
Południowo-zachodni	17	28	47	7	178
Wykształcenie					
Podstawowe	14	33	47	6	407
Zasadnicze zawodowe	16	28	52	5	303
Średnie	14	21	62	3	337
Wyższe	16	17	65	2	79
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	20	21	55	3	68
Prac. umysł. niż. szczebla	16	23	59	1	106
Pracownicy fiz.- umysł.	13	23	62	1	61
Robotnicy wykwalifikowani	17	30	46	7	134
Robotnicy niewykwalifik.	9	40	48	3	67
Rolnicy	15	28	55	2	64
Prywatni przedsiębiorcy	9	40	45	6	40
Bierni zawodowo					
Renciści	10	31	55	5	139
Emeryci	15	21	58	5	219
Uczniowie i studenci	19	31	50	0	54
Bezrobotni	11	26	57	6	100
Gospodynie domowe i inni	19	20	50	10	70
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	14	30	53	4	119
Sektor państwowy	16	26	55	3	158
Sektor prywatny	15	32	48	5	193
Spółdzielczość	20	6	74	0	20
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	17	32	46	5	193
125 - 199	10	33	53	5	159
200 - 274	16	23	58	3	314
275 - 324	13	21	58	8	153
325 i powyżej	17	26	54	3	244
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	29	52	5	386
Średnie	16	26	52	6	523
Dobre	13	24	62	1	216
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	5	26	62	6	65
Raz w tygodniu	15	29	52	4	643
Kilka razy w roku	15	26	53	6	318
W ogóle nie uczestniczy	15	17	67	1	98
Poglądy polityczne					
Lewica	16	21	59	4	178
Centrum	11	25	62	2	293
Prawica	19	28	49	4	349
Trudno powiedzieć	12	31	49	8	303